

UNIVERSITATEA „ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
FACULTATEA DE LITERE
ȘCOALA DOCTORALĂ DE STUDII FILOLOGICE

Fictionalising William Shakespeare's Life on Page and Screen
(Ficționalizarea vieții lui William Shakespeare în literatură și film)
Rezumatul tezei de doctorat

Conducător de doctorat:

Prof. univ. dr. Cuțitaru Codrin-Liviu

Doctorandă:

Iftimie V. Ana-Maria căs. Moga

UNIVERSITATEA “ALEXANDRU IOAN CUZA” DIN IAȘI
Școala Doctorală de Studii Filologice

ANUNȚ

La data de **27.06.2025**, ora **11:00**, în sala **3.15** (“**Grigore Vereș**”), doamna **IFTIMIE V. ANA-MARIA CĂS. MOGA** va susține, în ședință publică, teza de doctorat cu titlul “**FICTIONALISING WILLIAM SHAKESPEARE’S LIFE ON PAGE AND SCREEN**”, în vederea obținerii titlului științific de doctor în domeniul FILOLOGIE.

Comisia de doctorat are următoarea componență:

Președinte

Prof. univ. dr. **Lăcrămioara PETRESCU**, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Conducător de doctorat

Prof. univ. dr. **Codrin-Liviu CUȚITARU**, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Referenți

Prof. univ. dr. **Bogdan ȘTEFĂNESCU**, Universitatea din București

Prof. univ. dr. **Adrian PAPAHAĞI**, Universitatea “Babeș-Bolyai” Cluj Napoca

Conf. univ. dr. **Dragoș ZETU**, Universitatea “Alexandru Ioan Cuza” din Iași

Vă invităm să participați la ședința de susținere a tezei.
Teza poate fi consultată la Biblioteca Facultății de Litere.

CUPRINS

INTRODUCTION 4

CHAPTER I: FICTIONAL(ISED) BIOGRAPHIES 10

- I.1. The Evolution of Biographical Forms 11
- I.2. Between Truth and Invention: The Art of Biofiction 15
 - I.2.1. Representing History 17
- I.3. Life in Moving Pictures: The Biopic as a Rising Genre 22
- I.4. Understanding Biography in Terms of Postmodernism 28
 - I.4.1. High Culture vs Popular Culture 30
 - I.4.2. Historiographic Metafiction 31
 - I.4.3. Pastiche and Parody 32
 - I.4.4. Other Key Concepts of Postmodernism 34
- I.5. “Selling” Shakespeare on Page and Screen: The Bard as a Brand 36

CHAPTER II: SHAKESPEARE BETWEEN ORDINARY MAN AND ARTIST 49

- II.1. Between Two Worlds: *The Secret Life of William Shakespeare* 54
 - II.1.1. “Oh, he was real enough, (...) but certainly elusive”: Shakespeare the Mystery 57
 - II.1.2. “You made Will Shakespeare, Anne”: Recovering Anne’s Story? 63
 - II.1.3. “What he wants: he wants to write a play”: Shakespeare between Duty and Desire 68
 - II.1.4. Conclusions 71
- II.2. No Cultural Icon, Just a Man: *All Is True* 73
 - II.2.1. “I had a story, but it was never finished”: Recovering Hamnet’s Story 77
 - II.2.2. “To us, you’re a guest”: Shakespeare and his Relationships 80
 - II.2.3. “Well, perhaps I’ll always be suspect”: Authorship Theories and Sexuality 82
 - II.2.4. “I was thinking, perhaps I could make a garden”: Shakespeare the Ordinary Man 85
 - II.2.5. “You Shakespeares are a scandalous lot”: The Tribulations of Social Life 87

- II.2.6. “Fear no more the heat o’ the sun...”: Shakespeare’s Immortality 88
- II.2.7. Conclusions 89
- II.3. Recovering Stories: *Hamnet* 90
 - II.3.1. “It is said that she is strange, touched, peculiar, perhaps mad”: Recovering Her-story 92
 - II.3.2. “she can feel him switch from one character to another”: The Multifaceted Man 95
 - II.3.3. “Remember me”: Recovering Hamnet’s Story 99
 - II.3.4. Conclusions 101
- II.4. Final remarks 102

CHAPTER III: SHAKESPEARE’S UNKNOWN PATHS 104

- III.1. Becoming Shakespeare: *Bill* 106
 - III.1.1. “One day you’ll realise what you just lost”: Bill and Family 109
 - III.1.2. “I hardly see the works of Shakespeare taking the world by storm”: From Bill to Shakespeare 111
 - III.1.3. “I’m out of the spying game”: Marlowe the Spy, (Former) Playwright, and Mentor 114
 - III.1.4. Conclusions 116
- III.2. The Rise to Fame: *Will* 118
 - III.2.1. “Remember thy true faith, Will”: The Clash between the Artist and the Man 120
 - III.2.2. “Upstart crows, beautified with our feathers...”: Robert Grene as the Villain in Will’s Story 123
 - III.2.3. “Invent some more words?”: The Evolution of Will’s Career on the London Stage 125
 - III.2.4. “I’ve been far too busy on Her Majesty’s secret service”: The Dark Side of Christopher Marlowe 128
 - III.2.5. “You made a vow. We need you”: The Two Sides of Will Shakespeare 130
 - III.2.6. Conclusions 133
- III.3. Shakespeare the Traveller: *What News on the Rialto?* 135

- III.3.1. “a mere glover’s son and would-be poet”: Wildman’s Shakespeare 139
- III.3.2. “his mind was bursting with ideas for plays and poems”: The Genesis of a Genius 142
- III.3.3. “Will was intrigued by his new companion”: An Insight into Will’s Relationships 145
- III.3.4. Conclusions 148
- III.4. Final Remarks 149

CHAPTER IV: CHALLENGING SHAKESPEARE 150

- IV.1. Edward De Vere’s Secret Life: *Anonymous* 153
 - IV.1.1. “By whom? By Anonymous”: Edward de Vere’s Secret Life 155
 - IV.1.2. “That is not ale in that goblet, is it?”: Shakespeare the Drunk Actor 156
 - IV.1.3. “Voice? You have no voice!”: The Greatness of Shakespeare 158
 - IV.1.4. Conclusions 159
- IV.2. Identity Crisis in Kit’s Confession: *The Marlowe Papers* 161
 - IV.2.1. “Who are you now?”: Losing One’s Identity 162
 - IV.2.2. “Hear a dead man speak”: Deciphering the Code 170
 - IV.2.3. “Should the man broadcast his plots for all to hear?”: Marlowe’s Muses and Rivals 171
 - IV.2.4. Conclusions 173
- IV.3. Parodic Shakespeare: *Upstart Crow* 174
 - IV.3.1. “If you do your research, my stuff is actually really funny”: The Intricacies of Shakespeare’s Language 179
 - IV.3.2. “Could have sworn that was one of mine”: “Brainstorming” with Shakespeare 181
 - IV.3.3. “Again I have left the matter open”: Shakespeare’s Muses 185
 - IV.3.4. “Thus must I bribe...”: Universal Shakespeare 186
 - IV.3.5. “Step aside will I a moment and speak my innermost thoughts...”: Theatrical Conventions 191

IV.3.6. “Such a shame to be an ignorant woman”: Representations of
Womanhood 193

IV.3.7. “The odious Robert Greene”: The Green Villain 195

IV.3.8. Conclusions 196

IV.4. Final Remarks 198

CONCLUSIONS 200

LIST OF REFERENCES 204

Rezumatul tezei de doctorat

Fictionalising William Shakespeare's Life on Page and Screen (Ficționalizarea vieții lui William Shakespeare în literatură și film)

William Shakespeare a fost, și încă este, considerat un simbol (inter)național al culturii înalte, mai ales în mediul academic, în care scrierile lui sunt constant analizate și discutate de către cercetători și studenți. Totuși, piesele sale au fost, inițial, adresate maselor care se adunau ore în șir să privească jocul actorilor pe scenele teatrelor în aer liber din perioada elisabetană și, mai apoi, cea iacobină. Așadar, unde îl putem încadra pe Shakespeare, de fapt? Răspunsul ar fi că el se găsește la intersecția dintre cultura înaltă și cea populară, după cum o demonstrează textele analizate în această teză de doctorat.

Deși piesele sale aparțin maselor, valoarea lor intrinsecă este de nemăsurat, având în vedere faptul că opera canonică shakespeariană oferă o diversitate de piese de teatru și poeme care acoperă o varietate largă de subiecte și teme universale, de la iubire și politică și până la esența umanității. Astfel, numele său a ajuns să fie recunoscut de aproape oricine din lume, fie că este vorba despre consumatorul inițiat sau chiar și cel neinițiat. Amploarea influenței lui Shakespeare este perfect redată prin descrierea procesiunii de ziua lui de naștere, care a avut loc în anul 2009 în Stratford, și pe care Shaughnessy o rezumă astfel: evenimentul a început la Centrul Shakespeare, urmat de plecarea procesiunii de la Shakespeare's Birthplace, „de-a lungul Străzii Henley și în josul Străzii Bridge,” pe lângă locuitorii din Stratford și locul în care se afla New Place. Apoi, a continuat pe lângă școală și alte instituții și locuri, printre care și Hall's Croft, care a fost

casa Susannei, ajungând, într-un final, la Biserica Holy Trinity, locul de veci al lui Shakespeare (*The Routledge Guide 3, traducerea mea*).

Deși această procesiune a fost limitată pe plan local, în orașul în care Shakespeare s-a născut și a murit, este totuși relevantă pentru a demonstra statutul său de simbol cultural, în primul rând în Anglia, dar nu numai. Moștenirea sa este sărbătorită pe plan mondial: în România, de exemplu, Festivalul Internațional Shakespeare din Craiova are loc anual. Acesta este dedicat vieții și operelor poetului, și este accesibil populației generale. În Polonia, în mod similar, are loc Festivalul Shakespeare din Gdańsk, care îl celebrează pe dramaturg și care include activități în care participanții se pot implica, precum concursuri și puneri în scenă ale pieselor sau adaptărilor acestora. Printre alte exemple se numără și Festivalul Notre Dame Shakespeare sau Festivalul Verona Shakespeare Fringe. De asemenea, au loc și numeroase conferințe, precum cele organizate de asociația mondială European Shakespeare Research Association (ESRA) sau World Shakespeare Congress (WSC), care adună cercetători din întreaga lume, unindu-i prin pasiunea lor pentru studiile shakespeariene. Alte evenimente, pe scară mai mică, se petrec în școli și universități, sub formă de conferințe și simpozioane, cum ar fi Simpozionul Studentesc „William Shakespeare” din Galați, care este adresat, după cum sugerează și numele, studenților de literatură engleză de la orice nivel de studii. Aceștia sunt încurajați să scrie și să prezinte lucrări originale de cercetare pe orice subiect legat de dramaturg și să participe în trupe de actori amatori care pun în scenă mici spectacole, în fața unei audiențe formate atât din colegi studenți, cât și cadre didactice.

Amploarea influenței lui Shakespeare nu se limitează doar la festivaluri și conferințe: cele dintâi sunt adresate unor audiențe mai largi, pe când cele din urmă sunt, în principal, pentru studenți și cercetători. Acest lucru ne conduce la ceea ce Lanier descrie în eseul său, “ShakespeareTM: myth and biographical fiction” (2007), ca fiind transformarea lui Shakespeare – a numelui și a imaginii sale – într-un

„brand” vândut pe plan global sub formă de suvenir, cum ar fi brelocuri, căni cu imaginea sa, insigne, sau prin încorporarea poetului și a scrierilor sale în diverse produse ce aparțin culturii populare, precum romane și filme. Din prima categorie putem menționa romanul *Ophelia* din 2006 al Lisei Klein, care a fost și adaptat în 2018 într-un film cu același nume, și care propune o nouă perspectivă asupra poveștii lui Hamlet. Alte opere, apărute într-o colecție intitulată *Hogarth Shakespeare*, includ rescrierea *Macbeth* (2018) a lui Jo Nesbø, *Shylock este numele meu* (2016) a lui Howard Jacobson, *Scorpiia* (2016) a lui Anne Tyler, ce are la bază piesa *Îmblânzirea scorpiei*, sau romanul *Pui de cotoroață* (2016), scris de Margaret Atwood, care este o rescriere a piesei *Furtuna*. Adaptările cinematografice sunt, de asemenea, numeroase, câteva exemple fiind *Henry V* (1944), *Hamlet* (1948) și *Richard III* (1955) ale lui Laurence Olivier, *The Taming of the Shrew* (1967) și *Romeo and Juliet* (1968) ale lui Franco Zeffirelli, *Othello* (1951) al lui Orson Welles, *Much Ado About Nothing* (1993), *Hamlet* (1996) și *As You Like It* (2006) ale lui Kenneth Branagh, cât și versiunea modernizată *Romeo + Juliet* (1996) a lui Baz Luhrmann. Această transformare în „brand” este rezultatul unei strategii globale de marketing care depinde în foarte mare măsură de consumerism pentru a-l aduce pe Shakespeare înapoi publicului larg, unde putem spune că îi este locul, și care presupune asocierea cu produse ce aparțin culturii populare, mai precis, adaptarea pieselor de teatru, amintită mai sus, în diverse forme: scrisă, cinematografică, în musical-uri, și altele.

Totuși, în ciuda varietății largi de evenimente celebratorii și a acestei tendințe de adaptare a pieselor, se poate spune că Shakespeare încă îi eludează pe biografi, care sunt „limitați de o lipsă a informațiilor personale” (Holderness 2, *traducerea mea*) în încercarea lor (în cea mai mare parte fără succes) de a alcătui o biografie definitivă a lui William Shakespeare. De fapt, Holderness oferă un mic exemplu de cum ar arăta biografia lui Shakespeare dacă ar fi „bazată

doar pe aceste documente istorice, și fără să tragă vreo concluzie despre vreun conținut autobiografic din scrierile sale” (2, *traducerea mea*), iar rezultatul este o relatare de două pagini care evidențiază câteva aspecte din viața Bardului. Ca urmare a golurilor imense din biografia poetului, scriitorii și producătorii de filme au demonstrat un interes crescut față de viața acestuia, ceea ce a condus, mai departe, la apariția unor portretizări ale lui Shakespeare ca personaj în produse culturale precum ficțiunea biografică și filmul biografic (literar), care nu sunt, de obicei, apreciate de elita culturală. Această asociere dintre Shakespeare și cultura populară, deși respinsă sau ignorată de cercetători, precum și studiul relațiilor dintre acestea, au

o contribuție din ce în ce mai semnificativă asupra înțelegerii noastre despre cum au apărut operele lui Shakespeare, și cum și de ce ele continuă să stimuleze imaginația cititorilor, spectatorilor de teatru, audiențelor, și cercetătorilor la nivel global. (Shaughnessy, „Introduction” 1, *traducerea mea*)

Pornind de la **ipoteza** că aceste ficționalizări ale lui Shakespeare ajută publicul să înțeleagă unele dintre misterele din viața și din opera poetului, în timp ce oferă consumatorilor un punct de pornire pentru a investiga mai departe tot ce ține de Shakespeare, începând cu biografia sa și continuând cu vremurile sale și contemporanii săi, am ales să abordez câteva versiuni mai recente ale vieții ficționalizate a poetului. Scopul este de a examina modul în care acestea au puterea de a schimba percepția maselor față de Bard – sau, cel puțin, de a le informa în legătură cu unele aspecte – și de a determina tipul de imagine pe care acestea le oferă. În plus, având în vedere că o cunoaștere a corpusului de piese de teatru și poeme nu este de ajuns pentru a oferi o imagine completă a omului din spatele geniului, unul dintre punctele principale de interes este examinarea

unor portretizări ce ar putea să ofere o versiune „umanizată” a lui Shakespeare.

În consecință, **obiectivele** tezei de doctorat sunt următoarele:

- să analizeze și să discute câteva ficționalizări ale vieții lui Shakespeare în format scris și cinematografic, cu scopul de a evidenția cum fiecare autor alege să umple golurile și să utilizeze diversele speculații din biografia lui Shakespeare în portretizările pe care le oferă, pentru a oferi cititorilor și publicului de film o poveste coerentă;
- să examineze modul în care portretizările ficționalizate sunt construite în funcție de relațiile lui Shakespeare cu familia, contemporanii – fie colaboratori sau rivali – și timpurile sale;
- să demonstreze că aceste biografii ficționalizate – mai mult sau mai puțin reverențioase – încearcă să distrugă mitul shakespeareian prin portretizări care provoacă statutul său de simbol cultural, fie printr-o încercare de a dezvălui omul din spatele măștii, fie prin abordarea teoriilor despre statutul său de autor al pieselor și poemelor;
- să încerce o îmbogățire a corpusului de scrieri despre biografiile ficționalizate ale lui Shakespeare, prin includerea de texte mai recente, care au fost mai puțin abordate de cercetători.

După cum explică și Semple, „Shakespeare a apărut ca personaj ficționalizat în Marea Britanie încă din secolul al XVII-lea, iar în literatura europeană încă din a doua parte a secolului al XVIII-lea” (2, *traducerea mea*). Ea subliniază faptul că în ultimii ani a fost sesizată o creștere în numărul de ficționalizări ale poetului – lucru demonstrat și de cărțile lui Paul Franssen și David Livingstone, care fac parte din literatura de specialitate abordată în această teză – ca „parte a unui trend literar mai mare – creșterea în popularitate a

ficțiunii biografice,” inițiată de filmul *Shakespeare in Love* (1998) al lui John Madden (2, *traducerea mea*). Așadar, **actualitatea temei** acestei teze de doctorat constă în acest interes în continuă creștere față de ficționalizările vieții poetului, și față de „versiunile” lui Shakespeare pe care acestea le propun, având în vedere faptul că publicațiile din acest domeniu abia au început să apară. Drept urmare, **trecerea în revistă a literaturii de specialitate** se rezumă doar la trei astfel de publicații.

Un prim exemplu de carte care se ocupă de portretizările poetului ca personaj în literatură și film este *Shakespeare's Literary Lives: The Author as Character in Fiction and Film* (2016) a lui Paul Franssen, în care acesta încearcă să catalogheze diverse ficționalizări, dintr-o perspectivă internațională mai largă. O altă astfel de lucrare este cartea lui David Livingstone, *In Our Own Image: Fictional Representations of William Shakespeare* (2019), în care autorul discută, de asemenea, o varietate de ficționalizări ale vieții lui Shakespeare, pe care le așază pe categorii în funcție de tematica abordată. O publicație mai recentă din domeniu este volumul de eseuri *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen* (2024) editat de Edel Semple și Ronan Hatfull, care își propune să aducă în prim-plan discuții pe baza unor ficționalizări sub formă de romane, piese de teatru și filme.

Originalitatea tezei de doctorat stă în abordarea interdisciplinară a surselor propuse, întrucât discuția acestora presupune utilizarea unor grile postmoderniste, nou istoriste, precum și examinarea trăsăturilor acestora ca opere de bioficțiune sau film biografic. Așadar, și abordarea multimedia din corpusul tezei, care constă în romane, filme și seriale de televiziune, este evidențiată. Ca urmare, teza este structurată în patru capitole: primul reprezintă baza teoretică, pe când celelalte trei discută textele propuse, în care Shakespeare apare ca personaj, și care au fost împărțite pe tematici generalizate, deși unele dintre ele se suprapun.

Primul capitol, **Fictional(ised) Biographies**, conturează baza teoretică a tezei, oferind o scurtă istorie a evoluției scrierilor biografice, precum și trăsăturile principale ale bioficțiunii, necesare în analiza romanelor. Trăsăturile cheie ale filmului biografic sunt și ele incluse, întrucât servesc la discuția pe marginea filmelor și serialelor de televiziune incluse în corpul tezei. Principalele caracteristici ale noului istorism și ale postmodernismului sunt, de asemenea, evidențiate, deoarece textele propuse sunt în principal postmoderniste, și constau în reprezentări ale istoriei. Se face și distincția dintre cultura înaltă și cultura populară, întrucât textele discutate aparțin culturii populare. Alte concepte postmoderniste menționate sunt cele de intertextualitate și metaficțiune istoriografică, diferența dintre parodie și pastişă, dezordinea temporală, finalurile deschise sau ambigue și paranoia. Capitolul se încheie cu o scurtă examinare a modului în care „autorul” este „vândut” prin literatură și film, având ca punct de pornire eseu lui Douglas Lanier mai sus menționat, precum și o scurtă analiză a unuia dintre cele mai populare filme biografice despre Shakespeare, *Shakespeare in Love* (1998) al lui John Madden. În ciuda popularității sale, acest film nu a fost inclus în corpul tezei, deoarece, pe de o parte, teza se concentrează asupra unor producții cinematice și literare din secolul al XXI-lea, iar, pe de altă parte, filmul a fost deja analizat și discutat de nenumărate ori de către cercetători precum Lucia Opreanu în „Intertextual Ever Afters: Fictionalised Biography and Compensatory Adaptation in *Shakespeare in Love* and *Becoming Jane*” (2019), Todd Davis și Kenneth Womack în “Reading (and Writing) the Ethics of Authorship: *Shakespeare in Love* as Postmodern Metanarrative” (2004), Hila Shachar într-un subcapitol intitulat „‘Believing’ in Shakespeare the Author in *Shakespeare in Love*” în lucrarea sa *Screening the Author: The Literary Biopic* (2019), Ian McAdam în „Fiction and Projection: The Construction of Early Modern Sexuality in *Elizabeth* and *Shakespeare in Love*” (2000) și alții, care au pus bazele unor discuții extinse asupra biografiilor

ficționalizate ale lui Shakespeare, așa cum își propune și această contribuție.

Cel de-al doilea capitol, **Shakespeare between Ordinary Man and Artist**, se concentrează, în cea mai mare parte, asupra portretizărilor poetului ca om obișnuit în texte scrise și cinematografice. Autorii acestor texte par să încerce să îl aducă pe Shakespeare mai aproape de public, oferind o perspectivă diferită asupra acestuia. Așadar, se renunță la imaginea de „divinitate” a lui Shakespeare pentru a dezvălui omul din spatele fațadei, avansându-se ideea că a fost un om real și uman. Deși textele propuse oferă o privire de ansamblu asupra unor aspecte multiple din viața și cariera poetului, au fost incluse în acest capitol deoarece pare că scopul lor principal este acela de a-l umaniza pe Shakespeare. Primul text este romanul lui Jude Morgan, *The Secret Life of William Shakespeare* (2012), care îl portretează pe protagonistul său drept un om obișnuit, prins între îndatoririle sale de fiu, soț și tată, și dorința de a obține faimă și avere. În plus, romanul scoate în evidență și relațiile acestuia atât cu familia sa, cât și cu prietenii și rivalii săi, lucruri care conturează personajul Shakespeare. Filmul lui Kenneth Branagh, *All Is True* (2018), oferă o reprezentare mai reverențioasă a unui Shakespeare îmbătrânit și plin de vinovăție din cauza faptului că nu a fost alături de familia sa la moartea fiului său, Hamnet. Părăsind lumea teatrului, Bardul lui Branagh încearcă să se împace atât cu vina, cât și cu soția și fiicele sale, înainte de a muri. Romanul *Hamnet* (2020) al lui Maggie O'Farrell abordează o temă similară cu cea a filmului lui Branagh, oferindu-le, însă, rolurile principale lui Hamnet și Agnes Shakespeare, într-o încercare de a „recupera” poveștile lor prin plasarea lui Shakespeare în plan secund. Așadar, prin „reducerea la tăcere” a poetului, al cărui nume nu este niciodată menționat în roman, dar care are un rol important, O'Farrell reușește să acorde o voce personajelor secundare din viața acestuia.

Capitolul trei, **Shakespeare's Unknown Paths**, își propune să examineze modul în care „anii pierduți” sunt ficționalizați în bioficțiune și film biografic, punând accentul pe importanța procedurii de „umplere a golurilor” în redarea unei povești coerente despre viața poetului. Primul text inclus în acest capitol este comedia lui Richard Bracewell, *Bill* (2015), care oferă o reprezentare parodică a ascensiunii lui Shakespeare către faimă. Al doilea text propus este serialul de televiziune *Will* (2017) al lui Craig Pearce, care oferă o perspectivă mai întunecată asupra „anilor pierduți”, portretizând un Shakespeare care aduce mai mult a star rock, total opus lui Bill, și care trebuie să își ascundă credința catolică pentru a supraviețui și a reuși în ceea ce-și propune. Așadar, serialul lui Pearce se bazează în mare măsură pe teoria catolicismului lui Shakespeare, care presupune că acesta s-a născut și a murit catolic, teorie avansată, printre alții, de Hildegard Hammerschmidt-Hummel, și respinsă de cercetători precum E. A. J. Honigmann în „Catholic Shakespeare? A Response to Hildegard Hammerschmidt-Hummel” (2002/2003). Totuși, în ciuda faptului că cele două texte propun portretizări opuse ale poetului, ele prezintă un număr de asemănări, cum ar fi faptul că ambele încep cu plecarea tânărului Shakespeare de acasă în căutare de faimă și avere. De asemenea, „fiecare” Shakespeare are un drum de urmat pentru a-și atinge scopul, călătoriile protagoniștilor fiind presărate cu diverse obstacole. Al treilea text inclus în acest capitol este romanul lui Anthony R. Wildman, *What News on the Rialto?* (2018), prima parte dintr-o trilogie dedicată „anilor pierduți”, care pune în evidență aventurile lui Will în Italia, într-o încercare de a oferi o explicație ficționalizată pentru originea unora dintre piesele lui Shakespeare.

Ultimul capitol, **Challenging Shakespeare**, aduce în prim-plan ficționalizări care se bazează pe teoriile anti-stratfordiene, precum și un exemplu de text care critică – prin parodie – și satirizează piesele și poemele lui Shakespeare, geniul și creativitatea sa, printre altele. De exemplu, filmul lui Roland Emmerich, *Anonymous* (2011),

înaintează teoria oxfordiană portretizându-l pe Oxford drept poetul real. Romanul în vers alb al lui Ros Barber, *The Marlowe Papers* (2013), îi oferă acest rol lui Christopher Marlowe, susținând, astfel, teoria marloviană. Serialul lui Ben Elton, *Upstart Crow* (2016-prezent), oferă un Shakespeare parodic, ridiculizând și satirizând diverse teorii și idei generale despre viața și cariera poetului, inclusiv teoriile despre statutul de autor, și reflectând aspecte contemporane de interes prin prisma cadrului elisabetan, astfel permițând audienței să simpatizeze cu cele prezentate în serial.

Teza se încheie cu un capitol dedicat concluziilor generale, și cu o bibliografie, care include toate studiile și textele utilizate de-a lungul cercetării. Primul obiectiv al tezei a fost, așadar, să analizeze modul în care fiecare autor a ales să umple golurile din biografia lui Shakespeare. Analiza textelor a demonstrat că acestea au preluat din puținele date existente – sau chiar și din speculații și teorii – și le-au încorporat în ficționalizarea vieții poetului pentru a oferi o viziune proprie asupra acesteia. Al doilea obiectiv a fost să examineze rolul familiei, contemporanilor și al contextului social, politic și cultural în conturarea diverselor versiuni ale lui Shakespeare, iar discuția pe marginea textelor a demonstrat faptul că familia are un rol – pozitiv sau negativ – în evoluția protagoniștilor lor. De asemenea, contemporanii lui Shakespeare sunt incluși în mai toate portretizările, aceștia servind drept etalon față de care poetul este comparat în diverse moduri. Ceea ce ne conduce la al treilea obiectiv al tezei de doctorat, acela de a verifica dacă William Shakespeare pe care îl construiește ficțiunea modernă încă se încadrează în figura mitică pe care a avansat-o critica literară de-a lungul timpului. Concluzia este că, deși unele texte sunt reverențioase în abordarea lor, exaltând geniul poetului, în cea mai mare parte, ele reușesc totuși să îl portretizeze ca pe un om obișnuit, admirat și invidiat în același timp, care face greșeli, alege cariera în defavoarea familiei, dar care, de obicei, își împacă cele două părți contradictorii. Chiar și textele care sprijină teoriile

oxfordiene sau marloviene îl portretizează pe Shakespeare cel „real” în diverse moduri, susținând, totuși ideea că omul din spatele operelor nu este atât de important precum scrierile însele. Se poate spune că cel de-al patrulea obiectiv a fost atins și el prin includerea unor texte mai puțin discutate, precum romanele *The Marlowe Papers*, *The Secret Life of William Shakespeare*, sau *What News on the Rialto?*.

Bibliografie

1. Corpus

- Barber, Ros. *The Marlowe Papers*. London, Hodder & Stoughton, 2013.
- Bracewell, Richard, director. *Bill*. BBC, 2015.
- Branagh, Kenneth, director. *All Is True*. TKBC, 2018.
- Elton, Ben, writer. *Upstart Crow*. BBC, 2016-present.
- Elton, Ben. *Upstart Crow. The Scripts*. London and New York, Bantam Press, 2018.
- Emmerich, Roland, director. *Anonymous*. Columbia Pictures, 2011.
- Pearce, Craig, creator. *Will*. Monumental Television, 2017.
- Morgan, Jude. *The Secret Life of William Shakespeare*. London, Headline Review, 2012.
- O'Farrell, Maggie. *Hamnet*. London, Tinder Press, 2020.
- Wildman, Anthony R. *What News on the Rialto?*. Plutus Publishing Australia, 2018.

2. Secondary Sources

- Appleton, Stephanie. "Shakespeare in 100 Objects: Quill pen." *Shakespeare Birthplace Trust*, 15 August 2013, <https://www.shakespeare.org.uk/explore-shakespeare/blogs/shakespeare-100-objects-quill-pen/>. Accessed 5 May 2023.
- Bennett, Andrew. *The Author*. London and New York, Routledge, 2005.
- Benton, Michael. *Literary Biography: An Introduction*. Oxford, Wiley-Blackwell, 2009.
- Bevington, David. *Shakespeare and Biography*. Oxford and New York, Oxford University Press, 2010.
- Bingham, Dennis. "The Lives and Times of the Biopic." *A Companion to the Historical Film*, edited by Robert A. Rosenstone and Constantin Parvulescu. Oxford, Wiley-Blackwell, 2013, 233-254.
- . *Whose Lives Are They Anyway? The Biopic as Contemporary Film Genre*. New Jersey, Rutgers University Press, 2010.
- Bond, Matthew. "All Is True begins as a comedy of errors, but great performances by Judi Dench and Kenneth Branagh mean all's well that ends well..."

eventually.” *Daily Mail*, 9 February 2019, www.dailymail.co.uk/home/event/article-6674501/Kenneth-Branaghs-True-begins-comedy-errors-eventually-all-ends-well.html. Accessed 20 February 2021.

Boswell, James. *Boswell's Life of Johnson*. Vol. 3, edited by George B. Hill. Oxford, Oxford University Press, 1934/1971, <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.475628/mode/2up>. Accessed January 2021.

Bradshaw, Peter. “All Is True review – Kenneth Branagh and Ben Elton’s poignant Bard biopic.” *The Guardian*, 21 December 2018, www.theguardian.com/film/2018/dec/21/all-is-true-review-ben-elton-kenneth-branagh-shakespeare. Accessed 20 February 2021.

Branagh, Kenneth. “Kenneth Branagh on his acting career and playing Shakespeare in All Is True [extended interview].” Interview by Ethan Alter, *Yahoo Entertainment*, 16 May 2019, <https://www.youtube.com/watch?v=SBw0p2xfX8Y>. Accessed 22 February 2021.

---. “What inspired Kenneth Branagh’s portrayal of Shakespeare in new film All Is True?” *The Telegraph*, 17 December 2018, www.telegraph.co.uk/films/all-is-true/kenneth-branagh-playing-shakespeare. Accessed 21 February 2021.

---. “Kenneth Branagh on Shakespeare & All Is True – Variety Screening Series.” By Andrew Wallenstein. *Variety*, 11 December 2018, www.youtube.com/watch?v=dt8oCwrT3i4. Accessed 21 February 2021.

Brown, Ivor. *Shakespeare*. 1949. New York, Time Incorporated, 1962.

Bryson, Bill. *Shakespeare*. 2007. London, William Collins, 2016.

Buchanan, Judith. “‘Scarce...a blot in his papers’: Shakespearean inspiration on screen.” *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen*, edited by Edel Semple and Ronan Hatfull. London and New York, Bloomsbury Publishing, 2024, 38-47.

---. “Introduction. Image, story, desire: the writer on film.” *The Writer on Film: Screening Literary Authorship*, edited by Judith Buchanan. Hampshire and New York, Palgrave Macmillan, 2013.

Burgess, Anthony. *Shakespeare*. 1970. London, Vintage, 2002.

Caine, Barbara. *Biography and History*. London, Palgrave Macmillan, 2010.

Calvo, Clara. “Shakespeare regrets: redefining the heritage biopic in *All Is True*.” *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen*, edited

by Edel Semple and Ronan Hatfull. London and New York, Bloomsbury Publishing, 2024, 19-27.

- Cartmell, Deborah. "Marketing Shakespeare Films: From Tragedy to Biopic." *Shakespeare's Cultural Capital: His Economic Impact from the Sixteenth to the Twenty-first Century*, edited by Dominic Shellard and Siobhan Keenan. London, Palgrave Macmillan, 2016, 57-76.
- Cartmell, Deborah, and Ashley D. Polasek. "Introduction." *A Companion to the Biopic*, edited by Deborah Cartmell and Ashley D. Polasek. Oxford, Wiley-Blackwell, 2020, 1-10.
- Castle, Gregory. *The Blackwell Guide to Literary Theory*. Oxford, Blackwell Publishing, 2007.
- Cheshire, Ellen. *Bio-pics. A Life in Pictures*. London and New York, Columbia University Press, 2015.
- Cixous, Hélène. "Sorties." 1975. *Modern Criticism and Theory. A Reader*, edited by David Lodge. London, Longman, 1988, 286-293.
- Cooper, Tarnya. *Searching for Shakespeare*. London, National Portrait Gallery, 2006.
- Custen, George. *Bio/pics. How Hollywood Constructed Public History*. New Jersey, Rutgers University Press, 1992.
- Cuțitaru, Codrin Liviu. *Istoria depersonalizată*. Iași, Editura Universității „Alexandru Ioan Cuza”, 1997.
- Davis, Todd F., and Kenneth Womack. "Reading (and Writing) the Ethics of Authorship: "Shakespeare in Love" as Postmodern Metanarrative." *Literature/Film Quarterly*, Vol. 32, No. 2, 2004, 153-162.
- Dentith, Simon. *Parody*. London and New York, Routledge, 2002.
- Dobson, Michael. "Authorship Controversy." *The Oxford Companion to Shakespeare*, edited by Michael Dobson and Stanley Wells. Oxford, Oxford University Press, 2001, 30-31.
- . "Baconian theory." *The Oxford Companion to Shakespeare*, edited by Michael Dobson and Stanley Wells. Oxford, Oxford University Press, 2001, 33-34.
- . "Marlovian theory." *The Oxford Companion to Shakespeare*, edited by Michael Dobson and Stanley Wells. Oxford, Oxford University Press, 2001, 279.
- . "Oxfordian theory." *The Oxford Companion to Shakespeare*, edited by Michael Dobson and Stanley Wells. Oxford, Oxford University Press, 2001, 335.

- . "Shakespeare as a literary character." *The Oxford Companion to Shakespeare*, edited by Michael Dobson and Stanley Wells. Oxford, Oxford University Press, 2001, 423.
- Doran, Robert. "Editor's Introduction." *The Fiction of Narrative. Essays on History, Literature, and Theory*, by Hayden White, edited by Robert Doran. Baltimore, The John Hopkins University Press, 2010.
- Dryden, John. "The Life of Plutarch." *Plutarch's Lives, In Six Volumes: Translated from the Greek*, Volume 1. Dublin, J. Williams, 1769, xiii-lxiv, <https://archive.org/details/plutarchslivesin01plutiala/mode/2up>. Accessed 23 January 2021.
- Edmondson, Paul. "Is All of this True?." *Shakespeare Birthplace Trust*, 16 January 2019, <https://www.shakespeare.org.uk/explore-shakespeare/blogs/is-all-of-this-true>. Accessed 23 June 2021.
- Federman, Raymond. "Surfiction – Four Propositions in Form of an Introduction." *Surfiction*, 1975, edited by Raymond Federman, 2nd Edition. Chicago, Swallow Press, 1981, 5-15.
- Feingold, Mordechai. "John Dee." *Encyclopedia Britannica*, 3 January 2025, <https://www.britannica.com/biography/John-Dee>. Accessed 5 January 2025.
- "Filmography." *Dorney Court*, n.d., dorneycourt.co.uk/filming/filmography. Accessed 9 September 2024.
- Foucault, Michel. *Archaeology of Knowledge*, 1969, translated by A. M. Sheridan Smith. London and New York, Routledge, 2002.
- . "What Is an Author?" 1969. *The Foucault Reader*, edited by Paul Rabinow. New York, Pantheon Books, 1984, 101-120.
- Franssen, Paul. *Shakespeare's Literary Lives: The Author as Character in Fiction and Film*. Cambridge, Cambridge University Press, 2016.
- Gallagher, Catherine, and Stephen Greenblatt. *Practicing New Historicism*. Chicago and London, The University of Chicago Press, 2000.
- Gans, Herbert J. *Popular Culture and High Culture – An Analysis and Evaluation of Taste*. New York, Basic Books, 1999.
- Gehring, Wes D. *Parody as Film Genre. "Never Give a Saga an Even Break."* London, Greenwood Press, 1999.
- Greenblatt, Stephen. "The Death of Hamnet and the Making of *Hamlet*." *The New York Review of Books*, 21 October 2004,

https://www.nybooks.com/articles/2004/10/21/the-death-of-hamnet-and-the-making-of-hamlet/?lp_txn_id=1545406. Accessed 21 April 2024.

- . *Will in the World. How Shakespeare Became Shakespeare*. London, Jonathan Cape, 2004.
- . "Introduction." *The Power of Forms in the English Renaissance*, edited by Stephen Greenblatt. Oklahoma, Pilgrim Books, 1982, 3-6.
- Greene, Robert. *Greene's Groatsworth of Wit*. London: John Haviland, 1629, <https://archive.org/details/greenegroatswor00gree/mode/2up>. Accessed 4 May 2022.
- Greer, Germaine. *Shakespeare's Wife*. New York, HarperCollins, 2007.
- Griffiths, Gareth. "Biography." *The Routledge Dictionary of Literary Terms*, edited by Peter Childs and Roger Fowler. London and New York, Routledge, 2006, 20-21.
- Hackett, Helen. *A Short History of English Renaissance Drama*. London and New York, I.B. Tauris, 2013.
- Hamilton, Nigel. *Biography – A Brief History*. Cambridge and London, Harvard University Press, 2007.
- Hassan, Ihab. *The Dismemberment of Orpheus. Toward a Postmodern Literature*, 2nd Edition. Wisconsin and London, The University of Wisconsin Press, 1982.
- Hatfull, Ronan. "Bill Begins: The Rise of the Contemporary Shakespeare 'Origin Story'." *Playfulness in Shakespearean Adaptations*, edited by Marina Gerzic and Aidan Norrie. London and New York, Routledge, 2020, 160-177.
- . "'That's One of Mine': Upstart cannibalism in the BBC's Shakespearean biofiction." *Exchanges: The Interdisciplinary Research Journal*, 7(3), 2020, 45-64.
- Hatfull, Ronan, and Edel Semple. "Interview on co-writing and performing in *Bill* (dir. Bracewell, 2015) *Laurence Rickard in conversation with Ronan Hatfull and Edel Semple*." *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen*, edited by Edel Semple and Ronan Hatfull. London and New York, Bloomsbury Publishing, 2024, 48-57.
- . "Interview on playing Sue Shakespeare in *Upstart Crow* (BBC, 2016-21). *Helen Monks in conversation with Ronan Hatfull and Edel Semple*." *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen*, edited by Edel Semple and Ronan Hatfull. London and New York, Bloomsbury Publishing, 2024, 78-85.

- Heminge, John, and Henry Condell. "To the great Variety of Readers." *Mr. William Shakespeares comedies, histories, & tragedies: published according to the true originall copies*, edited by John Heminge and Henry Condell. London, Isaac Jaggard and Ed. Blount, <https://digitalcollections.folger.edu/bib/78903-80936>. Accessed 8 November 2024.
- Hill, Val and Peter Every. "Postmodernism and the Cinema." *The Routledge Companion to Postmodernism*, edited by Stuart Sim. London and New York, Routledge, 2001, 101-111.
- "History." *Dorney Court*, n.d., <https://dorneycourt.co.uk/about/history>. Accessed 9 September 2024.
- Holderness, Graham. *Nine Lives of William Shakespeare*. London and New York, Continuum, 2011.
- Hollinger, Karen. *Feminist Film Studies*. London and New York, Routledge, 2012.
- Honan, Park. *Christopher Marlowe: Poet & Spy*. New York, Oxford University Press, 2005.
- . *Shakespeare: A Life*. New York, Oxford University Press, 1998.
- Honigmann, E. A. J. "Catholic Shakespeare? A Response to Hildegard Hammerschmidt-Hummel." *Connotations*, vol. 12.1, 2002/2003, <https://www.connotations.de/wp-content/uploads/2017/07/honigmann01201.pdf>. Accessed 6 January 2025.
- Hutcheon, Linda. *A Theory of Parody*. The Teachings of Twentieth-Century Art Forms. 1985. Urbana and Chicago, University of Illinois Press, 2000.
- . *A Poetics of Postmodernism: History, Theory, Fiction*. London and New York, Routledge, 1988.
- Jameson, Fredric. *The Cultural Turn. Selected Writings on the Postmodern (1983-1998)*. London and New York, Verso, 1998.
- Johnson, Samuel. "The Rambler. No. 60. Saturday, October 13, 1750." *A Johnson Reader*, edited by E. L. McAdam, Jr. and George Milne, New York, Pantheon Books, 1964, 178-182, <https://archive.org/details/johnsonreader00john>. Accessed 23 January 2021.
- . "Biographer." *A Dictionary of the English Language*. Vol 1. 6th ed., London, 1785, p. 258, <https://archive.org/details/dictionaryofengl01johnuoft/page/n257/mode/2up>. Accessed 23 January 2021.

- . "Biography." *A Dictionary of the English Language*. Vol. 1. 6th ed., London, 1785, p. 258, <https://archive.org/details/dictionaryofengl01johnuoft/page/n257/mode/2up>. Accessed 23 January 2021.
- Jones, Oliver. "If Kenneth Branagh's All Is True Is Accurate, Then Shakespeare Was One Giant Walking Cliché." *Observer*, 20 December 2018, www.observer.com/2018/12/all-is-true-movie-review-kenneth-branagh-cliche. Accessed 24 February 2021.
- Jonson, Ben. "The Memory of My Beloved, The Author, Mr William Shakespeare, And What He Hath Left Us." *Ben Jonson. A Critical Edition of the Major Works*, edited by Ian Donaldson. Oxford and New York, Oxford University Press, 1985, 453-455, https://archive.org/details/benjonson00jons_0/mode/2up. Accessed 30 May 2022.
- Kendall, Paul Murray. *The Art of Biography*. London, George Allen & Unwin LTD, 1965, <https://archive.org/details/artofbiography0000kend>. Accessed 15 May 2022.
- Kilian, Eveline. "'My Publisher Urged Me to Write an Autobiography': Christine Brooke-Rose's Experiments with Life Writing." *Experiments in Life-Writing. Intersections of Auto/Biography and Fiction*, edited by Lucia Boldrini and Julia Novak. Switzerland, Palgrave Macmillan, 2017, 79-102.
- Kirwan, Peter. "'You Have No Voice!' Constructing Reputation through Contemporaries in the Shakespeare Biopic." *Shakespeare Bulletin*, Vol. 32, No. 1, 2014, 11-26.
- Lackey, Michael. "Death-Bringing History and the Origins of Biofiction." *Biofiction and Writers' Afterlives*, edited by Bethany Layne. Newcastle upon Tyne, Cambridge Scholars Publishing, 2020, 12-25.
- . *The American Biographical Novel*. New York and London, Bloomsbury Academic, 2016.
- . "Locating and Defining the Bio in Biofiction." *a/b: Auto/Biography Studies*, 31:1, 2016, 3-10, DOI: 10.1080/08989575.2016.1095583.
- Lanier, Douglas. "ShakespeareTM: myth and biographical fiction." *The Cambridge Companion to Shakespeare and Popular Culture*, edited by Robert Shaughnessy. New York, Cambridge University Press, 2007, 93-113.
- . *Shakespeare and Modern Popular Culture*. New York, Oxford University Press, 2002.

- LaSalle, Mick. "Review: Something wretched this way comes." *Times Union*, 9 June 2019, www.timesunion.com/living/article/Review-Something-wretched-this-way-comes-13964165.php. Accessed 20 February 2021.
- Lewis, Barry. "Postmodernism and Literature." *The Routledge Companion to Postmodernism*, edited by Stuart Sim. London and New York, Routledge, 2001, 121-132.
- Livingstone, David. *In Our Own Image: Fictional Representations of William Shakespeare*. Olomouc, Palacký University Olomouc, 2019.
- Lodge, David. *The Year of Henry James or, Timing Is All: The Story of a Novel*. London, Harvill Secker, 2006.
- Liotard, François. *The Postmodern Explained. Correspondence 1982-1985*, 1988, edited by Julian Pefanis and Morgan Thomas, translated by Don Barry, Bernadette Maher, Julian Pefanis, Virginia Spate, and Morgan Thomas. Minneapolis and London, University of Minnesota Press, 1992.
- . *The Postmodern Condition: A Report on Knowledge*, 1979, translated by Geoff Bennington and Brian Massumi. Manchester, Manchester University Press, 1984.
- Madden, John, director. *Shakespeare in Love*. The Bedford Falls Company, 1998.
- Malpas, Simon. *The Postmodern*. London and New York, Routledge, 2005.
- Maltby, William S. *The Black Legend in England*. Durham, Duke University Press, 1971.
- 'Mar'. *Cambridge Dictionary*, n.d., <https://dictionary.cambridge.org/dictionary/english/mar>. Accessed 20 October 2024.
- Martirosyan, Annie. "New Shakespeare Film 'Bill' Is Ace." *HuffPost*, 17 September 2015, https://www.huffingtonpost.co.uk/annie-martirosyan/new-shakespeare-film-bill_b_8141788.html. Accessed 17 May 2022.
- McCartney, Jenny. "Silly Billy: the Horrible Histories team take Shakespeare to the movies." *The Guardian*, 13 September 2015, <https://www.theguardian.com/film/2015/sep/13/bill-film-interview-creators-horrible-histories-william-shakespeare>. Accessed 18 May 2022.
- Merritt, Stephanie. "Hamnet by Maggie O'Farrell review – tragic tale of the Latin tutor's son." *The Guardian*, 29 March 2020, <https://www.theguardian.com/books/2020/mar/29/hamnet-by-maggie-o-farrell-review>. Accessed 29 January 2023.

- Newell, Martin. "Review: The Marlowe Papers by Ros Barber." *Express*, 20 May 2012, <https://www.express.co.uk/entertainment/books/321196/Review-The-Marlowe-Papers-by-Ros-Barber>. Accessed 8 May 2023.
- Nicolson, Harold. *The Development of English Biography*. 1927. London, The Hogarth Press, 1933, <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.80756/mode/2up>. Accessed 12 February 2021.
- Nevins, Jake. "Will review: rock'n'roll Shakespeare series is a badly drawn bard." *The Guardian*, 10 July 2017, <https://www.theguardian.com/tv-and-radio/2017/jul/10/will-review-tnt-shakespeare>. Accessed 20 May 2022.
- Nicholl, Charles. "Marlowe [Marley], Christopher." *Oxford Dictionary of National Biography*, Volume 36, edited by H.C.G. Matthew and Brian Harrison, Oxford, Oxford University Press, 2004, 721-730.
- Novak, Julia. "Experiments in Life-Writing: Introduction." *Experiments in Life-Writing. Intersections of Auto/Biography and Fiction*, edited by Lucia Boldrini and Julia Novak. Switzerland, Palgrave Macmillan, 2017, 1-36.
- . "Choosing Between Fictions of Clara Schumann: Interview with Janice Galloway." *Experiments in Life-Writing. Intersections of Auto/Biography and Fiction*, edited by Lucia Boldrini and Julia Novak. Switzerland, Palgrave Macmillan, 2017, 273-284.
- O'Day, Marc. "Postmodernism and Television." *The Routledge Companion to Postmodernism*, edited by Stuart Sim. London and New York, Routledge, 2001, 112-120.
- Palmer, R. Barton, and Homer B. Pettey. "Preface." *Rule, Britannia! The Biopic and British National Identity*, edited by Homer B. Pettey and R. Barton Palmer. New York, State University of New York Press, 2018, xi-xxix.
- Papahagi, Adrian. *Shakespeare interpretat de Adrian Papahagi: Titus Andronicus, Hamlet*. Iași, Polirom, 2021.
- Pinksen, Daryl. "Was Robert Greene's 'Upstart Crow' the actor Edward Alleyn?" *The Marlowe Society Research Journal*, vol. 6, 2009, https://www.marlowe-society.org/wp-content/uploads/2018/05/jl06_03_pinksen_upstartcrowalleyn.pdf. Accessed 26 July 2024.
- Plutarch. *The Age of Alexander: Nine Greek Lives by Plutarch*, translated by Ian Scott-Kilvert. 1973. London, Penguin Books, 1977, <https://archive.org/details/ageofalexander00plut>. Accessed 21 May 2021.

- Potter, Lois. *The Life of William Shakespeare: A Critical Biography*. Oxford, Wiley-Blackwell, 2012.
- Praisler, Michaela. *On Modernism, Postmodernism and the Novel*. București, Editura Didactică și Pedagogică, 2005.
- Raleigh, Walter. "The Preface." *Sir Walter Raleigh. Selections. From his Writing and Letters*, edited by G.E. Hadow, Oxford, Clarendon Press, 1917, 35-63, <https://archive.org/details/in.ernet.dli.2015.79445/page/n69/mode/2up>. Accessed 21 January 2021.
- Rivkin, Julie and Michael Ryan. "Introduction: Writing the Past." *Literary Theory: An Anthology*, 2nd edition, edited by Julie Rivkin and Michael Ryan. Oxford, Blackwell Publishing, 2004, 505-507.
- Romney, Jonathan. "'All Is True': Review." *ScreenDaily*, 21 December 2018, <https://www.screendaily.com/reviews/all-is-true-review/5135381.article>. Accessed 20 May 2023.
- Rozett, Martha Tuck. *Constructing a World: Shakespeare's England and the New Historical Fiction*. Albany, State University of New York Press, 2003.
- Rubinstein, William D. *Who Wrote Shakespeare's Plays?* Gloucestershire, Amberley Publishing, 2012.
- Salkeld, Duncan. "New historicism." *The Cambridge History of Literary Criticism. Volume 9. Twentieth-Century Historical, Philosophical and Psychological Perspectives*, edited by Christa Knellwolf and Christopher Norris. Cambridge, Cambridge University Press, 2001, 59-70.
- Saraiya, Sonia. "TV Review: 'Will,' TNT's Punk Rock Take on William Shakespeare." *Variety*, 9 July 2017, <https://variety.com/2017/tv/reviews/tv-review-will-tnt-william-shakespeare-1202489775>. Accessed 20 May 2023.
- Scheil, Katherine. "Father Shakespeare: Grieving for Hamnet on stage and screen." *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen*, edited by Edel Semple and Ronan Hatfull. London and New York, Bloomsbury Publishing, 2024, 86-94.
- Schoenbaum, Samuel. *Shakespeare's Lives*. New York, Oxford University Press, 1991.
- Selden, Raman, et al. *A Reader's Guide to Contemporary Literary Theory*, 5th edition. Harlow, Pearson Education Limited, 2005.
- Semple, Edel. "Introduction: Shakespeare and his social circle on the stage and screen, 1998-2023." *Shakespearean Biofiction on the Contemporary Stage and Screen*, edited by Edel Semple and Ronan Hatfull. London and New York, Bloomsbury Publishing, 2024, 1-16.

- Shachar, Hila. *Screening the Author: The Literary Biopic*. London, Palgrave Macmillan, 2019.
- . "Authorial Histories: The Historical Film and the Literary Biopic." *A Companion to the Historical Film*, edited by Robert A. Rosenstone and Constantin Pârvulescu. London, Wiley-Blackwell, 2013.
- Shakespeare, William. *As You Like It*, edited by Cedric Watts. London, Wordsworth Editions, 2013.
- . *A Midsummer Night's Dream*, edited by Cedric Watts. London, Wordsworth Editions, 2002.
- . *Hamlet*, edited by Cedric Watts. London, Wordsworth Editions, 2002.
- . "The Third Part of King Henry the Sixth." *The Complete Works of William Shakespeare*. London, Wordsworth Editions, 1996, 65-97.
- . "The Taming of the Shrew." *The Complete Works of William Shakespeare*. London, Wordsworth Editions, 1996, 329-358.
- . "King Henry the Fifth." *The Complete Works of William Shakespeare*. London, Wordsworth Editions, 1996, 485-519.
- . "The Tempest." *The Complete Works of William Shakespeare*. London, Wordsworth Editions, 1996, 1135-1159.
- . "Sonnet 29." *The Complete Works of William Shakespeare*. London, Wordsworth Editions, 1996, p. 1228.
- Shapiro, James. "Shakespeare – a fraud? Anonymous is ridiculous." *The Guardian*, 4 November 2011. <https://www.theguardian.com/film/2011/nov/04/anonymous-shakespeare-film-roland-emmerich>. Accessed 29 December 2022.
- . *Contested Will: Who Wrote Shakespeare?*. New York, Simon & Schuster, 2010.
- . *1599. A Year in the Life of William Shakespeare*. London, Faber and Faber, 2005.
- Shaughnessy, Robert. *The Routledge Guide to William Shakespeare*. London and New York, Routledge, 2011.
- . "Introduction." *The Cambridge Companion to Shakespeare and Popular Culture*, edited by Robert Shaughnessy. New York, Cambridge University Press, 2007, 1-5.
- Spurgeon, Caroline F.E. *Shakespeare's Imagery and What It Tells Us*. 1935. London and New York, Cambridge University Press, 1965.

- Starks, Lisa S. "Screening Will and Jane: Sexuality and the Gendered Author in Shakespeare and Austen Biopics." *Jane Austen and William Shakespeare. A Love Affair in Literature, Film and Performance*, edited by Marina Cano and Rosa García-Periago. Switzerland, Palgrave Macmillan, 2019, 291-310.
- . "Queering Will and Kit: Slash and the Shakespeare Biopic." *Shakespeare on Stage and Off*, edited by Kenneth Graham and Alysia Kolentsis. Montreal, Kingston, London, Chicago, McGill-Queen's University Press, 2019, 212-229.
- Stopes, Charlotte C. *Shakespeare's Warwickshire Contemporaries*. 1897. Stratford-upon-Avon, Shakespeare Head Press, 1907.
- Storey, John. "Postmodernism and Popular Culture." *The Routledge Companion to Postmodernism*, edited by Stuart Sim. London and New York, Routledge, 2001, 147-157.
- Taylor, David. "Strange Shakespeare: Shakespeare in the flesh and the beginnings of the biopic." *Shakespeare and Beyond*, 11 December 2020, <https://shakespeareandbeyond.folger.edu/2020/12/11/strange-shakespeare-biopic-beginnings/?fbclid=IwAR2kjC9TBMDTeeKuLRp8Obn3UeM3JFE8YiE-EE8TQI3k-65KmqtSbPdHjg>.
- Vidal, Bélen. "Introduction: the Biopic and Its Critical Contexts." *The Biopic in Contemporary Film Culture*, edited by Tom Brown and Vidal Belén. London and New York, Routledge, 2014, 1-32.
- Wardle, Janice. "Time Travel and the Return of the Author: Shakespeare in Love, 'The Shakespeare Code,' and Bill." *Borrowers and Lenders: The Journal of Shakespeare and Appropriation*, vol. 12, no. 1, September 2018, <https://doi.org/10.18274/OVEV8100>. Accessed 20 December 2024.
- Wells, Stanley. "Sweet Master Shakespeare." *Searching for Shakespeare*, by Tarnya Cooper. London, National Portrait Gallery, 2006, 13-21.
- . *A Dictionary of Shakespeare*. 1998. Oxford and New York, Oxford University Press, 2005.
- White, Hayden. *Tropics of Discourse. Essays in Cultural Criticism*. Baltimore and London, The John Hopkins University Press, 1978.
- . *Metahistory: The Historical Imagination in Nineteenth-Century Europe*. Baltimore and London, The John Hopkins University Press, 1973.

- Williams, Raymond. "On High and Popular Culture." *The New Republic*, 22 November 1974, <https://newrepublic.com/article/79269/high-and-popular-culture>. Accessed 14 November 2023.
- Winkler, Elizabeth. "In Shakespeare's Life Story, Not All Is True. In Fact, Much Is Invented." *The Atlantic*, 10 May 2019, www.theatlantic.com/entertainment/archive/2019/05/all-true-and-problem-shakespeare-biography/589018. Accessed 20 February 2021.
- Winslow, Donald J. *Life-Writing: A Glossary of Terms in Biography, Autobiography, and Related Forms*, 2nd edition. Honolulu, University of Hawai'i, 1995.
- Womack, Peter. *English Renaissance Drama*. Oxford, Blackwell Publishing, 2006.
- Woolf, Virginia. "The New Biography." *Virginia Woolf. Selected Essays*, edited by David Bradshaw. Oxford and New York, Oxford University Press, 2008, 95-100.
- Young, Bill. "The 'lost years' of Shakespeare found in BBC Films' 'Bill.'" *Tellyspotting*, 22 August 2015, <https://tellyspotting.kera.org/2015/08/22/the-lost-years-of-shakespeare-found-in-bbc-films-bill>. Accessed 18 May 2022.